

Societat

BENESTAR SOCIAL

Les dades darrere del pla de xoc

La pobresa marca nous màxims i, malgrat la millora econòmica, la més severa ja afecta l'11,7%

MARIO MARTÍN MATAS
BARCELONA

Les dades són eloqüents i, malgrat que a cop de titular pugui semblar que la situació només és la conseqüència lògica dels més de sis anys que fa que ja dura la crisi, les entitats socials no s'han cansat d'alertar del perill social que representen. Més enllà de la negociació en curs per formar nou govern i de les condicions d'uns i altres, la realitat és que la pobresa no ha deixat d'augmentar any rere any, a la vegada que la classe mitjana s'ha anat estrenyent i l'alta ha concentrat encara més riquesa.

“La pobresa extrema s'està accentuant”, assegura Teresa Crespo, presidenta de la federació Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), que agrupa un centenar d'organitzacions sense afany de lucre que atenen unes 800.000 persones a l'any i que fa poc ha publicat la seva memòria anual, l'informe Insocat. No és una sensació, perquè mentre que fa una dècada aquesta pobresa extrema se situava entre el 5% i el 6%, actualment s'ha duplicat i ja afecta l'11,7% de la població catalana: gairebé 900.000 persones que viuen amb

Flotador

Les pensions permeten als més grans de 65 anys tenir la meitat de risc de pobresa que els joves

una renda inferior al 40% de la mediana. El més preocupant per a Crespo, més enllà que l'agreujament s'hagi produït quan precisament s'acumulen mesos de recuperació econòmica, és que aquesta gent té cada cop més difícil reinserir-se en la societat: “La misèria arriba a excloure”, lamenta.

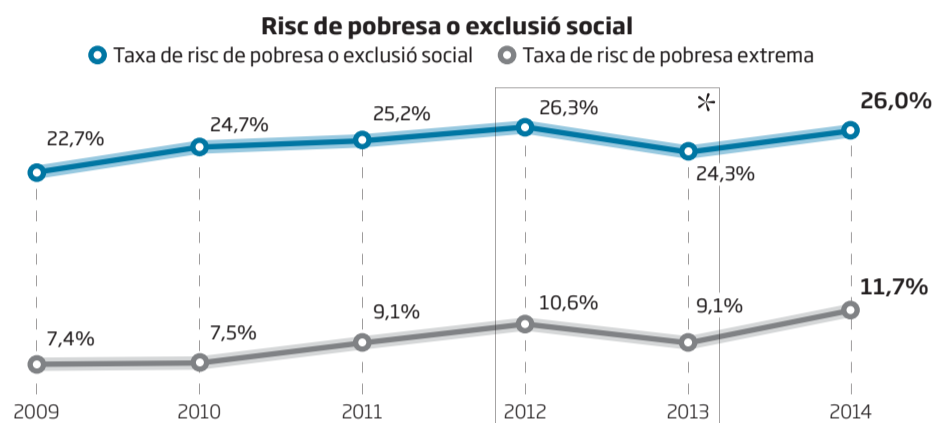
Canvi de metodologia

Tot i que l'Idescat va canviar la metodologia entre els anys 2012 i 2013 per fer les dades més fiables –van incorporar-s'hi dades reals més enllà de la informació que donaven els enquestats– i això va reduir una mica els índexs, el 2014 la realitat ha tornat a emergir amb tota la seva cruïra. La taxa de risc de pobresa Arope, un indicador acceptat internacionalment que mesura els ingressos, però també té en compte la privació material severa o el fet de no tenir una feina estable, ha passat del 22,7% al 26%. Dit d'una altra manera, més d'una quarta part de la població catalana està en risc.

“Estem fabricant els pobres del futur”, apunta Crespo. Per a ella, la prioritat hauria de ser fomentar po-

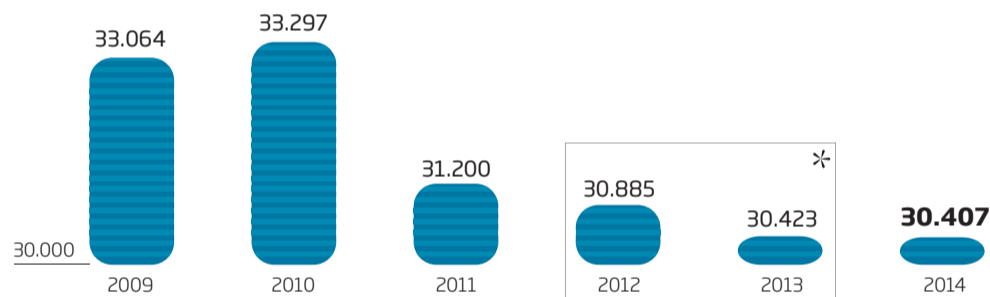
L'augment de la pobresa a Catalunya

*Canvia la metodologia de càlcul entre el 2012 i el 2013

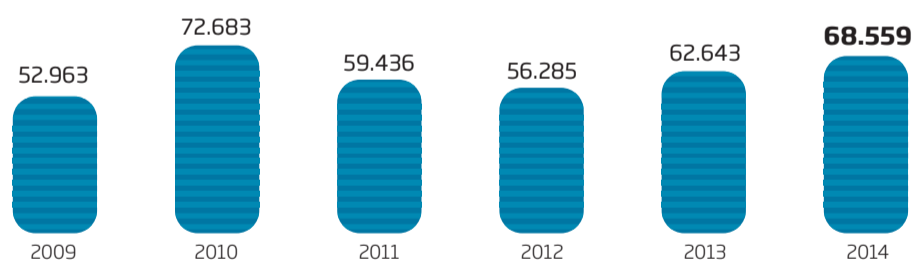
Rendes mitjanes a les llars

Xifres en euros anuals

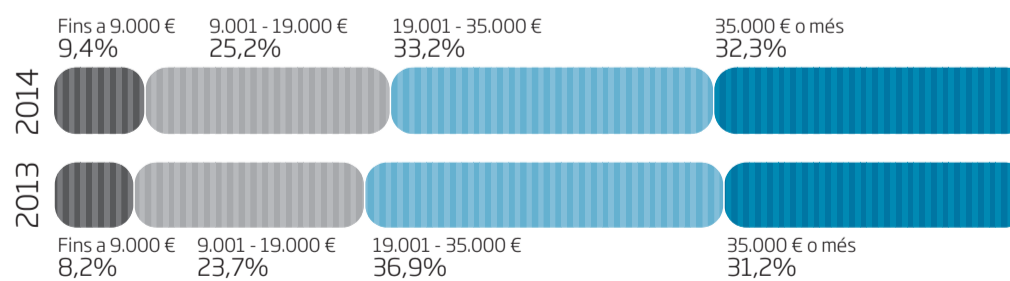
Evolució del nombre de prestacions econòmiques vinculades a la RMI

Prestacions vinculades a la RMI a Catalunya (renda mínima d'inserció)

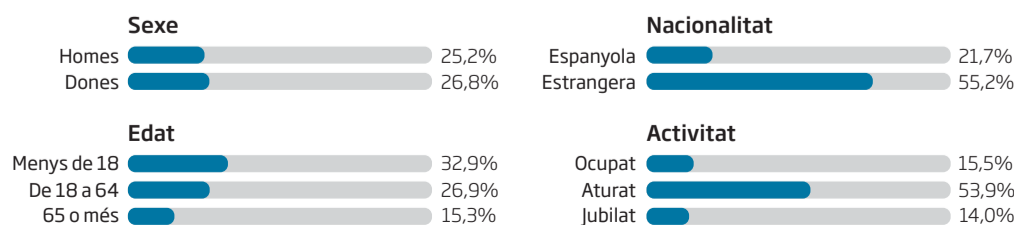
Llars per trams d'ingressos nets anuals a Catalunya

Xifres en euros nets anuals per llar i en percentatge de llars (dades del 2013 i del 2014)

La taxa de risc de pobresa o exclusió social en variables

Percentatge del col·lectiu definit per la variable inclòs en la taxa AROPE (xifres del 2014)

lítiques actives d'ocupació per a la gent jove i garantir una renda mínima per als que pateixen més dificultats. Cap de les dues coses s'ha fet, argumenta: la inversió en polítiques d'ocupació ha caigut un 60% des de l'inici de la crisi i els beneficiaris de la renda mínima d'inserció (RMI), malgrat els increments dels últims dos anys, segueixen per sota dels que hi havia l'any 2010.

Una altra realitat és que les rendes mitjanes de les llars no han deixat de caure –en uns 3.000 euros anuals des del 2010, prop d'un 10%–, en un context en què el nombre de famílies amb els ingressos més alts també ha crescut. Les taxes d'atur, especialment entre els més joves, en són les principals responsables: no només perquè el 40% dels menors de 25 anys no trobin feina –el doble que al conjunt d'Europa–, sinó també perquè el 60% dels aturats que hi ha a Catalunya són de llarga durada.

Més enllà del pla de xoc

La presidenta de l'ECAS alerta especialment sobre la qualitat de la feina que es crea. Un altre indicador alarmant és que els salaris baixos fan que el 15,5% dels ocupats estiguin en risc de pobresa, i també les

Ajudes

Tot i els últims augments, les prestacions socials de la RMI són encara inferiors a les del 2010

elevades taxes de temporalitat –un 67% entre els joves, el triple que entre la població total–. Això, de retruc, fa que les cotitzacions siguin molt baixes i dificulta encara més que es cobri una bona pensió en el moment de jubilar-se. “S'està deteriorant la societat i arribarà un punt que això provocarà una fractura social”, diu Crespo, que considera que si no ha passat encara és pel coixí familiar i la tasca de les entitats, que estan tapant els forats.

Les polítiques redistributives tenen efectes positius, afegeix l'informe. Hi ha un detall que ho certifica, i és que les pensions de jubilació permeten reduir les taxes de pobresa –el risc afecta el 15,3% dels jubilats, la meitat que entre els menors de 18 anys–, a més de suposar un bot salvavides per a moltes famílies que s'han hagut de refugiar en aquests ingressos. Per tot plegat, l'ECAS posa l'accent en la precarietat del mercat laboral i en els déficits del sistema de protecció social, i demana mesures concretes així que sigui possible. “Hem d'atacar la situació. Ja no podem esperar més”, conclou Crespo.